

Konferencja naukowa „Od »Vixdum Poloniae unitas« do »Totus Tuus Poloniae populus«. Wileńska prowincja kościelna w latach 1925–1992”

W dniach 18–21 października 2015 r. w Centrum Wystawienniczo-Konferencyjnym Archidiecezji Białostockiej (Białystok, ul. Kościelna 1A) odbywać się będzie międzynarodowa konferencja naukowa „Od Vixdum Poloniae unitas do Totus tuus Poloniae populus. Wileńska prowincja kościelna w latach 1925–1992” zorganizowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Białymstoku. Partnerami konferencji są: Archiwum i Muzeum Archidiecezjalne w Białymstoku oraz Stowarzyszenie „Collegium Suprasliense”.

Z okazji przypadającej w październiku 90. rocznicy utworzenia wileńskiej prowincji kościelnej, Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku wraz z Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnym oraz Stowarzyszeniem Kulturalnym *Collegium Suprasliense* zapraszają na wykład abp. prof. dr. hab. Edwarda Ozorowskiego, Metropolity Białostockiego pt. „*Historia Kościoła a eklezjologia*”, który odbędzie się w niedzielę 18 października 2015 r. o godz. 15.30 w Centrum Wystawienniczo-Konferencyjnym Archidiecezji Białostockiej (Białystok, ul. Kościelna 1A). Wykład zainauguruje obrady **międzynarodowej konferencji naukowej „Od Vixdum Poloniae unitas do *Totus Tuus Poloniae populus*. Wileńska prowincja kościelna w latach 1925–1992” poświęconej dziejom Kościoła na obecnym pograniczu polsko-litewsko-białoruskim. Podczas konferencji, która odbywać się będzie w dniach 19–21 października, referaty wygłosi siedemnastu historyków Kościoła z Białorusi, Litwy i Polski.**

Przed 90. laty, papież Pius XI bullą „Vixdum Poloniae unitas” z 25 października 1925 r. ustalił nowy kształt administracyjny polskiego Kościoła, dostosowując organizację terytorialną do granic odrodzonego państwa. Na mocy tego dokumentu powstała również wileńska prowincja kościelna złożona z metropolitalnej archidiecezji wileńskiej oraz dwóch diecezji sufraganalnych, łomżyńskiej i pińskiej. Po kilkunastu latach stabilnego funkcjonowania, druga wojna światowa, kolejne okupacje, akcje eksterminacyjne, deportacje, całkowicie zdeorganizowały życie Kościoła. Zmieniły się granice państw, ustrój polityczny, do przemieszczenia się zmuszone zostały setki tysięcy osób. Powojenna realizacja postanowień jałtańskich sprawiła, iż prowincja – wcześniej w całości leżąca w Rzeczypospolitej – została podzielona granicą polsko-sowiecką, a na terenie ZSRS granicą między republikami, białoruską i litewską. Przeważająca część archidiecezji wileńskiej znalazła się na sowieckiej Białorusi, mniejsze w LSRS i w rządzonej przez komunistów Polsce. W granice powojennej Polski trafiła niemal cała diecezja łomżyńska. Z diecezji pińskiej, po stronie polskiej pozostał jedynie niewielki skrawek, reszta została w BSRS. Zakończenie działań wojennych nie przyniosło zatem normalizacji lokalnemu Kościołowi. Przeciwnie, dla rozerwanej granicami metropolii rozpoczął się trwający kilkadziesiąt lat okres „prowizorium” administracyjnego. Upadek Związku Sowieckiego otworzył drogę do normalizacji także w zakresie organizacji struktur kościelnych w niepodległych już państwach – Białorusi, Litwie i Polsce. Ostatnim etapem tego procesu była bulla Jana Pawła II „**Totus Tuus**

Poloniae populus” z 25 marca 1992 r., nadająca nowy kształt administracyjny Kościołowi w Polsce.

PROGRAM

18 października 2015 r. (niedziela), godz. 15.30

Wykład inauguracyjny:

Abp prof. dr hab. Edward Ozorowski Metropolita Białostocki, - *Historia Kościoła a eklezjologia*

Wykład inauguracyjny poprzedzi złożenie kwiatów przy pomniku bł. ks. Jerzego Popiełuszki (plac Jana Pawła II, godz. 13.00) i Msza święta celebrowana w nadzwyczajnej formie rytu rzymskiego („stara fara” przy archikatedrze białostockiej, plac Jana Pawła II, godz. 13.30).

19 października 2015 r. (poniedziałek), godz. 9.00

Powitanie gości

Referaty

- Ks. dr Tadeusz Krahel, *Zarząd częścią archidiecezji wileńskiej w granicach sowieckiej Białorusi w latach 1944–1991*
- Ks. dr hab. Józef Łupiński, *Reorganizacja granic diecezji łomżyńskiej do „Totus tuus Poloniae populus” (25 marca 1992 r.)*
- Dr hab. Wojciech Śleszyński, *Stosunki narodowościowe a Kościół katolicki na obszarze archidiecezji wileńskiej i diecezji pińskiej w okresie międzywojennym*,

Dyskusja i przerwa (godz. 11.00–11.30)

- Dr Algimantas Kasparavičius, *Reakcja Litwy na utworzenie wileńskiej prowincji kościelnej (1925–1927)*
- Dr Vitalija Stravinskienė, *Wspólnoty narodowo-wyznaniowe w międzywojennym Wilnie*
- Dr Paweł Libera, *Konflikt polsko-litewski w okresie 1939–1940 w oczach władz Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie*

Dyskusja i przerwa (godz. 13.00–14.00)

- Wyjazd do Supraśla i zwiedzanie (oprowadza prof. Mariusz Zemło, prezes Collegium Suprasliense)

20 października 2015 r. (wtorek), godz. 9.00

- Dr Alina Zavadzka, *Formy i metody katechizacji na Wileńszczyźnie w latach 1948–1989*
- Mgr Czesława Paczkowska, *Działalność i postawa osób świeckich w okresie powojennym (do lat 90. XX w.) w niektórych parafiach Głęboczczyzny*
- Dr hab. Agata Mirek – *Długie trwanie Zgromadzenia Córek Maryi Niepokalanej w Kościele Wileńskim*

Dyskusja i przerwa (godz. 10.30–11.00)

- Mgr Jarosław Wasilewski, *Duszpasterze parafii w Wiżajnach w latach 1922–1945*
- Mgr Adam Suławka, „*Christijanin*” i „*K' Sojedinieniju*” – neounickie czasopisma rosyjskojęzyczne wydawane w przedwojennym Wilnie
- Dr Paweł Rokicki, *Wileńska rezurekcja. Święta Wielkanocy na wyzwolonych przez Armię Krajową obszarach archidiecezji wileńskiej wiosną 1944 r.*

Dyskusja i przerwa (godz. 13.30–14.30)

- Wyjazd do Tykocina i zwiedzanie (oprowadza ks. Jarosław Stefaniak, proboszcz tykociński)

21 października 2015 r. (środa), godz. 9.00

- Dr Dorota Zielińska, *Błogosławiony Jerzy Matulewicz odnowiciel Zgromadzenia Księży Marianów, biskup wileński w latach 1918–1925*
- Ks. dr Adam Szot, *Ksiądz Karol Lubianiec – duszpasterz i misjonarz Kresów II RP*

Dyskusja i przerwa (godz. 10.00–10.30)

- Przejście do archikatedry i zwiedzanie (oprowadza ks. dr. Tadeusz Kasabuła, dyrektor Archiwum i Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku)
- Dr Raisa Zianiuk, *Ksiądz Józef Marsänger: jezuita, duszpasterz, więzień*
- Mgr Piotr Bączek, *Błogosławiony ksiądz profesor Michał Sopoćko i kult Miłosierdzia Bożego w dokumentach UB i SB. Przyczynek do problemu*
- Dr hab. Krzysztof Sychowicz, *Biskup Mikołaj Sasinowski ordynariusz diecezji łomżyńskiej (1970–1982) wobec problemów społecznych i politycznych*

Dyskusja (godz. 13.00–13.30)

Zakończenie

Załączniki do strony

 Zaproszenie

Rozmiar pliku: 1.1 MB

[Powrót na stronę główną](#)

[Powrót do listy aktualności](#)

